

מה יכול להיות

שגרה לגילוי מורכבויות.

בחרו משהו (יש אינסוף אפשרויות - חפצים או מערכות, מעשה ידי אדם או טבעי, רעיונות או סוגיות, אנשים וחברות או סיפורים) אשר משפיע עלינו, ושהשתנה בהיבטים רבים.

בחנו: איך זה הגיע/הפך להיות מה שזה עכשיו?
מה/מי השפיעו או גרמו לשינויים האלה?

נבאו: איך עוד זה יכול להשתנות בעתיד?

דמיינו וצרו: שינויים תמיד באים עם אתגרים. אם תוכלו להפוך את האתגרים של השינויים הצפויים האלה להזדמנויות, מה אתם מדמיינים שיכול להיות? מה ניתן היה ליצור?

חשבו איך דברים שנשארו אותו הדבר או דומים במשך זמן רב משתנים במהירות בעולם המורכב שלנו, ולמרות כל הבלתי נודע, כיצד נוכל לתכנן לעצב שינויים עתידיים באופן חיובי.

המטרה: איזה סוג חשיבה מעודדת שגרה זו?

הקבוע היחיד בעולמנו המורכב הוא שינוי. שינוי עלול לעורר חוסר ביטחון ופחד, יחד עם זאת, שינוי עשוי גם לייצר הזדמנויות חדשות. שגרה זו נועדה לעודד חקירה של אפשרויות, ולבנות פעלונות של דמיון ויצירה אודות איך דברים יכולים להשתנות, ומה יכול להיות.

יישום: מתי והיכן ניתן להשתמש בכך?

עצמים ומצבים יכולים להתקבל כפי שהם, מצב קיים. אבל איך אחרת הם יכלו להיות? השגרה "מה יכול להיות" עוצבת במטרה לעודד את החופש לדמיון אפשרויות. התהליך היצירתי עשוי לערב פתרון בעיה, יצירת חלופה, בנייה של משהו חדש, או חקירה של ברירות. הזדמנויות למידה אלה עשויות לכלול שימוש בחומרים קיימים, או כאלה שנמצאו, שאולי זנחו, ו/או חומרים שנבחרו במיוחד, וזמן שמוקדש לדמיון כיצד אחרת הם יכלו להיות, לחלום, לתכנן ולעצב. ניתן ליצור עצמים או מערכות חדשים או מותאמים באופן אישי, בעבודה בקבוצות קטנות, או כפעילות לכיתה שלמה.

השקה: מהן כמה עצות אפשריות להפעלה של השגרה ולישימוש בה?

- שלב הבחינה (הניסיון לחפש כיצד חפצים, רעיונות, מערכות וסיפורים נוצרו בתחילת דרכם, ומה גרם לשינויים לאורך הדרך) עשוי לסייע בפיתוח ההבנה של למה אמונות שהוחזקו וחפצים שנוצרו השתנו. זה בהמשך עשוי לגלות כיצד ניתן לפתחם עוד, או חושף יצירות חדשות שנבנו על מה שנלמד מחוויות העבר. מדוע בתי ספר במובנים רבים הינם כמו שהיו כשהסבים שלנו היו בבית הספר? אילו שינויים ניתן לעשות בבתי ספר על מנת שיתאימו טוב יותר לגדילה בעולמנו המשתנה?
- ייתכן שיהיה צורך לעודד תלמידים לקחת סיכונים בהתנסות עם שגרת החשיבה הזו. ההיסטוריה מספקת לנו הרבה דוגמאות לאנשים שניסו לעשות משהו אחרת, והתעקשו כשדברים השתבשו. דרך משעשעת ומפעילה לעודד תלמידים לחשוב על מה יכול להיות עשויה להיות בהתבוננות בתגליות אקראיות.
- כיצד ניתן לעשות ניבויים, כשכל כך הרבה לא ידוע? המילה "ניבויים" מעודדת לקיחת סיכון מחושב. היא אינה מבטאת ביטחון של מה שיהיה, אלא יותר כמו תחזיות, סבירויות, השלכות, ובכך מאפשרת חקירה של מה יכול להיות, במטרה ליצור חלופות חיוביות להמשך או, אם התחזיות אינן כה חיוביות, מתן זמן לחפש דרכים חלופיות קדימה.

פנתח על ידי Project Zero, מרכז מחקר
בבית הספר לחינוך של אוניברסיטת הרווארד

מרדכי נרקיס 11, ירושלים 9246115
טלפון. 02-6436881
office@brancoweiss.org.il
www.brancoweiss.org.il

ברנקו וייס
חינוך. חשיבה. יוזמה